

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2256/2021
18.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Катарине Манојловић Андрић и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јована Петковић Бранисављевић адвокат из ..., против туженог ЈКП „Водовод и канализација“ Панчево, кога заступа Саша Левнајић адвокат из ..., ради исплате разлике накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова исхране у току рада, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 940/21 од 12.03.2021. године, у седници одржаној дана 18.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 940/21 од 12.03.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 940/21 од 12.03.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 94/20 од 30.11.2020. године у ставу другом и четвртном изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му за период од 01.01.2017. до 14.02.2019. године исплати на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 55.295,00 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом и на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа накнаде трошкова исхране у току рада износ од 49.620,01 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом, и да му накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 147.189,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 94/20 од 30.11.2020. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан је тужени да тужиоцу, на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.01.2017. године до 14.02.2019. године, исплати 55.295,00 динара и на име накнаде за исхрану у току рада за наведени период износ од 49.620,01

динара, у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу, на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 14.02.2016. године до 01.01.2017. године, исплати 20.884,92 динара и на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде за исхрану у току рада за исти период исплати износ од 20.929,27 динара, све у појединачним месечним износима наведеним у овом ставу изреке. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 73.358,30 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 940/21 од 12.03.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена је пресуда Основног суда у Панчеву П1 94/20 од 30.11.2020. године у ставу другом и четвртм изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013- УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). У ставу 2. истог члана прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. тог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом (посебна ревизија), ради уједначавања судске праксе имајући у виду различите одлуке апелационих судова у истој правној ситуацији, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у спорном периоду био у радном односу код туженог. Град Панчево је оснивач туженог. У том периоду на снази је био Посебан колективни уговор за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 27/2015 од 18.03.2015. године) који је ступио на снагу 26.03.2015. године и којим је у члану 65. утврђено да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној

општим актом и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно, најмање у износу од 250,00 динара, као и Посебан колективни уговор за јавна и јавно комунална предузећа Града Панчева („Службени гласник РС“ бр. 59/2015) који је ступио на снагу 03.07.2015. године, којим је у члану 84. утврђено да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду, и да се висина накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно, најмање у износу од 250,00 динара. Тужени послодавац накнаду за исхрану у току рада запосленима, па и тужиоцу, није исплаћивао у складу са цитираним одредбама ових општих аката, већ у нижем износу од 3.500,00 динара бруто за пуно радно време, и то с позивом на одредбе Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ бр. 116/2014) који је ступио на снагу 28.10.2014. године и почео да се примењује од 01.11.2014. године. Наведеним законом, у циљу очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору, привремено су урђени основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде за обрачун и исплату плата постављених и запослених лица код корисника јавних средстава. Накнаду трошкова регреса за коришћење годишњег одмора послодавац је исплаћивао запосленима у складу са Програмом пословања туженог за 2016, 2017, 2018. и 2019. годину по којима је накнада трошкова регреса за коришћење годишњег одмора 897,00 динара бруто месечно. Износи досуђени нижестепеним пресудама представљају разлику између тужиоцу исплаћених накнада на име исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора и припадајућих накнада према колективним уговорима важећим у спорном периоду. Висина укупног потраживања тужиоца утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака.

Код овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су примењујући чланове 51, 55, 118. став 1. тачка 5. и 6, 246. став 1. и 2, 256-259. Закона о раду у вези члана 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредбе 60, 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и одредбе 80, 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавна комунална предузећа Града Панчева, оценили да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, јер се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Становиште нижестепених судова није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14) прописано је да се тим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних

примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона прописано је да се у том закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава, утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плата изабраног, именованог и постављеног лица запосленог код корисника јавних средстава, утврђена у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. Чланом 4. истог закона прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. тог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, тако да обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога, и по схватању овог суда, одредбе Посебног колективног уговора донетих након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Према коначном успеху у спору и у складу са одређеним захтевом за накнаду трошкова поступка, применом чл. 153, 154. и 163. ЗПП, туженом припада право на накнаду трошкова првостепеног, другостепеног и ревизијског поступка у укупном износу од 147.189,00 динара, и то: на име састава одговора на тужбу и једног поднеска по 6.000,00 динара, заступања на два одржана рочишта по 7.500,00 динара и једном неодржаном рочишту 4.500,00 динара, на име таксе на одговор на тужбу 5.980,00 динара, за састав жалбе 12.000,00 динара, таксе на жалбу и другостепену одлуку по 11.899,00 динара, за састав ревизије 12.000,00 динара, на име таксе на ревизију 23.797,00 динара и таксе на ревизијску одлуку 38.114,00 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић